

Mély-ég objektumok

június-július

Észlelő	Észlelés	Műszer
Hamvai Antal (Nagyhalász)	6	11,0 T
Hevesi Zoltán (Kaposvár)	5	5,0 L, 12,0 T
Kiss Csaba (Maglód)	8	12,0 T
Pap Csaba (Veszprém)	3 + 10f	19,0 T + 4/300, 1,8/30
Papp Sándor (Kecskemét)	4	24,4 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	1	20,0 T
Szabó Gergely (Nagykőrös)	1	12,5 T
Szarka Levente (Kecskemét)	3	16,2 T

1993 június-júliusában 8 észlelő 37 vizuális és 10 fotografikus megfigyelést végzett.

Rövidítések: NY= nyílthalmaz, GX= galaxis, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, L= refraktor, B= binokulár, f= fotó.

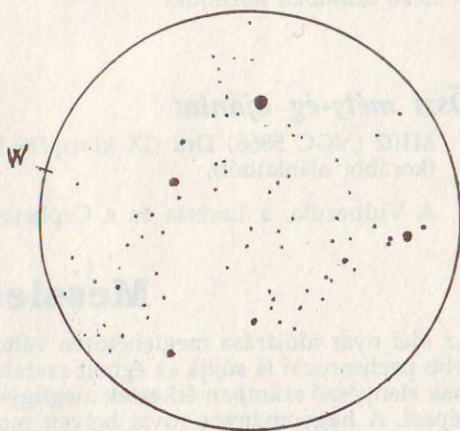
A nyári időszak első feléről viszonylag szerény megfigyelési anyag áll rendelkezésre. Az észlelések zömét ezúttal is kis vagy közepes méretű távcsővel rendelkező megfigyelők küldték el, noha az ajánlati listát (és a rovatvezetői címváltozást) a korábban aktív észlelők többségének megküldtem. A beérkezett megfigyelések között Kiss Csaba 12 cm-es reflektorral számos nyílthalmazról (Cyg, Lac, Cas) küldött szépen kidolgozott rajzot és leírást, kár, hogy az ajánlatban szereplő Ser, Oph halmazokat nem észlelte. Az NGC 5866 (M102) Dra GX környezetében lévő halványabb ködök megfigyelésével eddig Cziniel Szabolcs és Szarka Levente kísérletezett.

NGC 6633 NY Oph

20x50 M: Egy kb. 5,5 magnitúdós csillag fölött helyezkedik el. Első ránézésre egy ködös, elnyúlt folt, némi szemlélődés után feltűnik néhány csillaga. EL-sal leginkább egy torz Y-ra emlékeztet, mérete 20'-25' lehet, fényesebb csillagai 6,5-7,5 magnitúdó közöttiek. (Hamvai Antal)

11,0 T, 32x: A 6x30-as keresőben szép ködfolt. Az LM-et teljesen kitöltő halmaz. Mindenféle fényességű csillaga van, a fényesektől a látáshatáron lévőig (8,0-11,5). A D-i szélén látható egy feltűnő fényességű csillag. (Hevesi Zoltán)

19,0 T, 32x: Kisebb és kompaktabb az IC 4665-nél. A halmaz K/Ny-i

11,0 T, 32x, LM: 100'

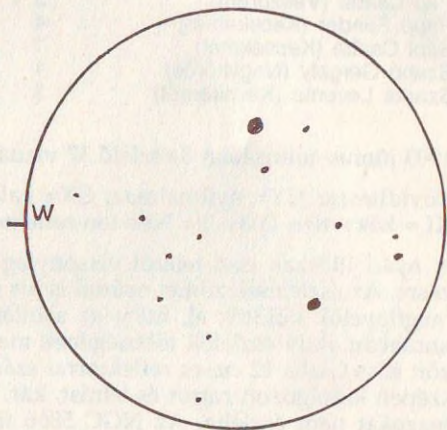
irányban elnyúlt, a fényesebb tagok a Ny-i részen fekszenek, de ugyanitt sűrűbben helyezkednek el a halványabb tagok kis csoportjai is. A halmazban kb. 35 tagot becsültem. (*Pap Csaba, Ráktanya*)

Az 1990-ben már leközölt NGC 6633 Oph NY megérdemli a nagyobb átmérőjű műszerek tulajdonosainak figyelmét. Valójában akár szabad szemmel is észrevehető, de kis binokulárokkal jól látható elnyúlt ködösségként, néhány fényesebb csillagát is felismerhetjük. Kb. 20 cm átmérőjű és min. 100x-os nagyítás szükséges teljes felbontásához, a halványabb, 11,5–13,0 magnitúdós csillagok detektálása miatt. Ekkor kb. 65–100 csillag alkotja a furcsa kis csoportokba rendeződött, egyébként nagy, laza, amorf halmazt.

H 15 = Cr 331 Oph NY

20,0 T, 100x: Egy viszonylag ritka, szabálytalan, nem kifejezetten halmazszerű csoport látszik. Közel azonos fényességű csillagok alkotják. Déli részén egy fényesebb tag látszik. (*Sápi Csaba*)

A Shapley-osztályozás szerint E kategóriájú (közepesen gazdag) halmaz a $-29^{\circ} 29'$ deklináció miatt is inkább a „szegényes” minősítést érdemli vizuálisan. A halmaz 15 csillagra katalogizált, $10'$ -es területen 9,2 magnitúdó összfényességű. Az alacsony deklinációjú objektum azonban így is kihívást jelent a városi és városkörnyéki amatőröknek. Elérhető min. 10 cm-es átmérővel, 50x-es nagyítás mellett.

Az M102 (NGC 5866) Dra GX környéki halványabb galaxisokról beérkező megfigyeléseket, valamint az Oph–Ser vidékről esetleg még beérkező észleléseket a következő számban közöljük!

PAPP SÁNDOR

Őszi mély-ég ajánlat

- M102 (NGC 5866) Dra GX környéki halványabb galaxisok 5–6 fokon belül (korábbi ajánlatból),
- A Vulpecula, a Lacerta és a Cepheus bármely objektuma.

Messier Klub

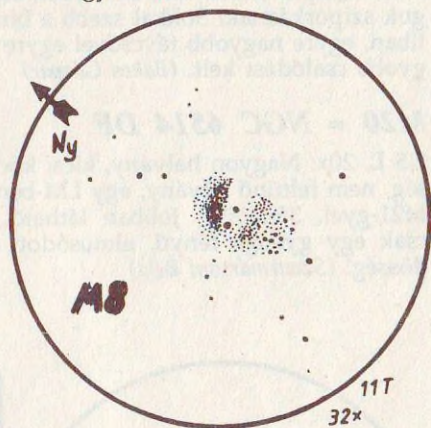
Az idei nyár időjárása meglehetősen változékony volt, és úgy tűnik, hogy egy kisebb pechsorozat is sújtja az égbolt szerelmeseit mostanában... A Messier Klubhoz csak elenyésző számban érkeztek megfigyelések, legalábbis a tavalyi „dömpinghez” képest. A hagyományos rovat helyett most inkább csak egy összefoglalót mutatnánk be az egyik leglátványosabb csillagképről, a Sagittariusról.

A Teáskanna csodálatos Messierei I.

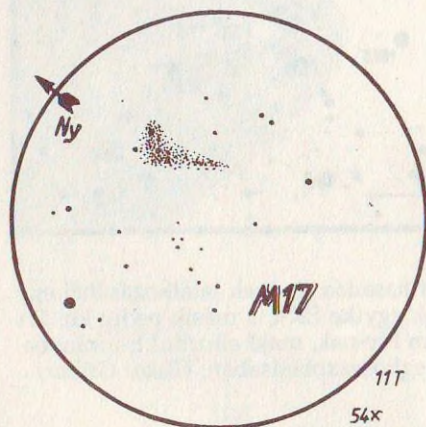
A Sagittarius csillagképpel az amatőrök többsége először Teáskanna néven találkozik – miközben az égboltot magyarázó „mester” kitartóan emlegeti a régi görögök fantáziáját... A Tejút szíve ez a terület, így nem véletlen, hogy a Messier-lista objektumainak 14%-a itt rejtezik (pontosan 15 db)! Vegyük most sorra őket!

M8 = NGC 6623+6530 DF+NY

11 T, 32x: Gazdag látómezőben gyönyörű, nagy DF, rajta szétszórt csillagokkal. 54x: Két fényes kettős, tőlük Ny-ra szép, diffúz fénylés. Kissé elliptikus, EL-sal a Ny-i oldala fényesebb, a K-i pedig olyan, mintha levágtak volna belőle egy darabot. A ködtől K-re van a halmaz 10 csillagból, körülöttük és közöttük diffúz fénylés, de ez sokkal kisebb intenzitású, mint az előbb említett fényes terület. Különlegessége a D-ről benyúló sötét, ék alakú terület a DF-ben. (Hevesi Zoltán)

7,5 L, 20x: Elég fényes és terjedelmes, de elmosódott szélű ködfolt. Vele együtt látható az NGC 6530 nyílthalmaz. 35x, 55x: Jobban látható részletek, látványa olyan, mint egy felhőgomolyag. Egy sötét sáv osztja két részre. (Szentmártoni Béla)

M17 = NGC 6618 DF + IC 4706 NY

15 C, 92x: A legfeltűnőbb egy PA 110–290 irányban hosszan, kb. 8'-en elnyúló fény-sáv, inhomogén, csomós felülettel. A kettes alak is jól kivehető, a kanyar eléggé halvány, de tőle D-re ismét fényesebb csomó található. A 10–13-mal jelzett területek különböző intenzitásúak, 10 a leghalványabb felületi fényességű. (Bakos Gáspár)

12,2 T, 24x: Elnyúlt alakú, rengeteg halvány csillag, ködösséggel társulva. 45x: A ködből előtűnik néhány kis csillag is. (Hudi László)

11,3 T, 20x: Kissé görbült, és egyik vége felé elkeskenyedő ködösség. Eléggé feltűnő a közvetlenül hozzá csatlakozó NY. (Szentmártoni Béla)

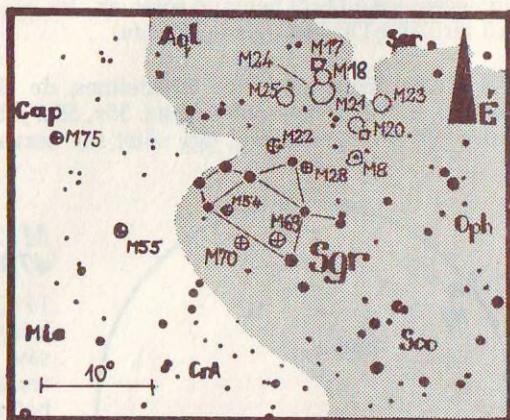
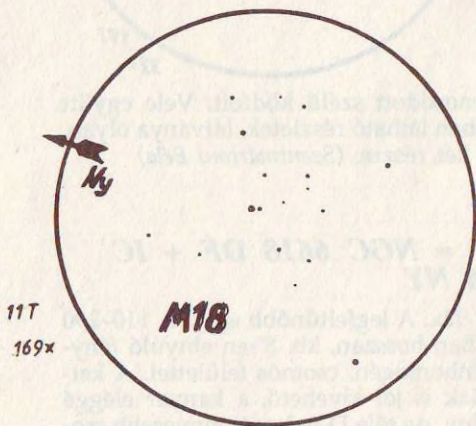
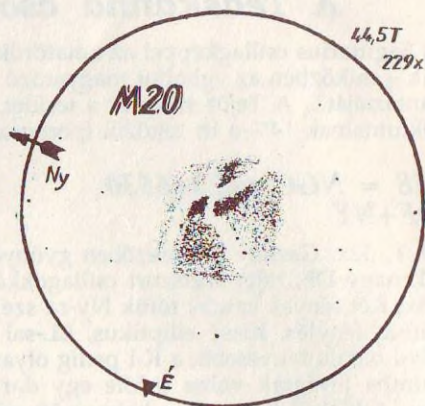
M18 = NGC 6613 NY

5 L, 20x: Kis folt csupán. 8 T, 13x: Kis folt és néhány fényes csillag. 37x: Ködbe ágyazott csillagok. (Gombás Géza)

11 T, 169x: Nagyon ritka, nyílhegy alakú csillagsoportosulás. Ez a nagyítás túl nagy, a halmaz csak környezeténél kicsit csillagdúsabb területnek tűnik. 20x60 B: Területe kb. az M17 1/3-a lehet. Szemcsés, kompakt, izzó folt, amelyben csillagok sziporkáznak! Sokkal szebb a binokliban, egyre nagyobb távcsővel egyre nagyobb csalódást kelt. (Bakos Gáspár)

M20 = NGC 6514 DF

7,5 L, 20x: Nagyon halvány, kicsi ködösség, nem feltűnő látvány, egy LM-ben az M21-gyel. 35x, 55x: Jobban látható, de csak egy gyenge fényű, elmosódott ködösség! (Szentmártoni Béla)

44,5 T, 229x: Nagy és fényes. Jól látható három hasadás, és ezek találkozásánál egy fényes, egyenlő fényességű kettős. A hasadások egyike ÉK-i, a másik pedig kb. PA 145 irányú. A harmadik ebből indul ki majdnem Ny-nak, majd elfordul É-i irányba. Egy kis beugró is található az első hasadás meghosszabbításában. (Bakos Gáspár)

M21 = NGC 6531 NY

7,5 L, 20x: Eléggé jelentéktelen kis csillagsomó. 35x, 55x: Nagyon kicsiny, szabálytalan halmaz, kevés számú csillaga eltérő fényességű. (Szentmártoni Béla)

5 L, 22x: Nem túlságosan gazdag halmaz, elvegyül környezetében. 3-4 csillag a megadott 12'-es területen. 32x: Egy csillaggal gazdagodik. 90x: További halmaztagok válnak láthatóvá, valamint egy kis ködösség felbontatlan csillagokra utalva. (Vincze Iván)

NAGY ZOLTÁN ANTAL